

การขวนขวายแบบโกเบในประเทศไทย

โดย

นายเมธี ลิ้มะเลดิยร สท.บ. นายสัตวแพทย์โท

หัวหน้าสถานีพืชไร้อาหารสัตว์มวกเหล็ก

ประเทศญี่ปุ่นได้ทำการเลี้ยงวัวมานานแล้วแม้จนกระทั่งในปี ค.ศ. 1860 วัวที่ถูกฆ่าเพื่อใช้เนื้อเป็นอาหารหรือถูกรีดนมมีจำนวนน้อยเหลือเกิน ทั้งนี้เข้าใจกันว่า อาจเนื่องมาจากการขัดกับหลักการทางพุทธศาสนาในประเทศญี่ปุ่นก็เป็นได้ แต่ต่อมาใหญ่สัตว์เหล่านี้ได้เพื่อการทำนาหรือตากเช่น วัวญี่ปุ่นในสมัยนั้นสูงประมาณ 115 ซม. เท่านั้น และมีหน้าแข้งยังแคบโตช้าอีกด้วย ถึงแม้ว่าวัวนั้น ๆ ตัวจะเล็กแต่ก็แข็งแรง เคลื่อนไหวได้รวดเร็วตากเช่นได้ดี ยิ่งกว่านั้นเนื้อยังมีคุณภาพสูงอีกด้วย

เพื่อที่จะปรับปรุงให้วัวเหล่านี้มีคุณภาพในทางเศรษฐกิจยิ่งขึ้น ในปี ค.ศ. 1900 ญี่ปุ่นจึงได้ใช้วัวพันธุ์ของเขาก่อการผสมพันธุ์กับวัวต่างประเทศพันธุ์ บราว-ดิวด์, เดวอนแอร์ชาซ, ซอร์ทฮอน, ไฮลด์ตันและอะเบอร์ดีนเองกัต ทำให้ลูกที่ออกมาขนาดใหญ่ขึ้นและเติบโตเร็วกว่าพันธุ์แท้ดั้งเดิม แต่มีข้อเสียที่ว่ามีนมกระดุกหนา เมื่อฆ่าแล้วมีเนื้อไม่มากนัก และเนื้อก็มีคุณภาพด้อย

ดังนั้นในปี ค.ศ. 1910 การผสมข้ามพันธุ์ ดังกล่าวจึงได้ล้มเลิกไป และตั้งแต่ปี ค.ศ. 1919 เป็นต้นมา ได้มีการเลือกวัวพันธุ์พื้นเมืองของญี่ปุ่น เพื่อปรับปรุงให้มีคุณภาพของเนื้อดียิ่งขึ้นอย่างจริงจังขึ้นอีก; ในญี่ปุ่นเองการขวนขวายแบบโกเบซึ่งได้เนื้อที่มีคุณภาพสูงและมีข้อเสียจริง ๆ ก็มีเพียง 4-5 แห่งเท่านั้น ทั้งนี้ก็เพราะว่าไม่ใช่แต่จะคัดเลือกได้วัวที่มีรูปร่างลักษณะดีอย่างเดียวเท่านั้น แต่จะต้องรู้จักเทคนิคและความชำนาญในการดำเนินงานผลิตเนื้อแบบโกเบเป็นอย่างดีอีกด้วย

การผลิตเนื้อวัวแบบโกเบนั้นผู้ผลิตจะต้องมีความชำนาญมาก ดังนั้นเพื่อต้องการจะทราบว่ามีวัวในประเทศไทยนั้น สามารถ จะขวนให้เป็นเนื้อแบบโกเบได้มากน้อยเพียงใดหรือไม่จึงจำเป็นต้องทำการทดลองดู บัดนี้การทดลองขวนวัวแบบโกเบได้เริ่มขึ้นแล้วที่สถานีพืชไร่มวกเหล็ก กองอาหารสัตว์ กรมปศุสัตว์ ซึ่งตั้งอยู่ริมถนนมิตรภาพ ณ ตำบลมวกเหล็ก

อำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี โดยความร่วมมือของชุมชน, รัฐบาลญี่ปุ่นตามแผนการ โคดัมโบ โดยได้จัดตั้งผู้ชำนาญการชุมชนวัยแบบโกเบชาวญี่ปุ่นรวม ๒ นาย คือ ดร. โยชิโอะ ชิโมดะ และดร. โซโซ มัทสึโอกะ มาช่วยฝึกข้าราชการไทยชุมชนวัยแบบโกเบ ณ สถานที่ดังกล่าวมาแล้ว การทดลองชุมชนจะได้กระทำรวม ๒ ครั้ง

ครั้งแรกได้เริ่มขึ้นเมื่อ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๐๑ และจะสิ้นสุดลงในเดือนกันยายน ๒๕๐๒ ซึ่งกินเวลาประมาณ ๑๔ เดือน สำหรับในระยะ ๒ เดือนแรกนั้นเป็นระยะเริ่มแรก คือ หัดให้สัตว์ได้รู้จักกินอาหาร ตระเยียด และระยะ ๑๒ เดือนต่อมาเป็นระยะ ชูให้อ้วนแบ่งออกเป็น ๓ ตอน ๆ ละ ๔ เดือน ซึ่งจะเรียกว่า ระยะขุนที่หนึ่ง ระยะขุนที่สอง และระยะขุนที่สาม

เมื่อสิ้นเดือนที่หกของระยะขุนในการทดลองครั้งแรก จะได้ทำการฆ่าวัดทดลองเสีย ๔ ตัว ทั้งนี้เพื่อจะได้ศึกษาคุณภาพ รสชาติ ดีสัตว์ ผลิตจัน marbling ของเนื้อฉนวน ๆ และลักษณะของมันต่าง ๆ ด้วย ส่วนการทดลองครั้งที่สองจะได้เริ่มขึ้นในเดือนธันวาคม ๒๕๐๑ และสิ้นสุดการทดลองในเดือนมกราคม ๒๕๐๓

๑) สิ่งของที่ใช้ในการขุนวัว

ก. สัตว์ที่ใช้ในการขุน คือวัวตัวเมีย ๕ ตัว และตัวผู้คอนแล้ว ๕ ตัวรวมเป็นสัตว์ ๑๐ ตัว สำหรับการทดลองครั้งหนึ่ง ๆ หนึ่งวัดใช้โรงพยาบาลวิจิตรพินเมืองบ้านเราครั้งหนึ่งและลูกผสมครั้งหนึ่ง (ลูกผสมระหว่างพินเมืองกับอินเดีย) กล่าวคืออย่างละ ๕ ตัว นอกจากนั้นควรมีคอกหรือคอกอยู่ระหว่าง ๔-๕ ปี แล้วก็มีรูปร่างลักษณะเป็นวงแหวนที่คอกขาไม่ยาวจนเกินไป ท้องไม่กางมากนัก อวัยวะสืบพันธุ์เด็กมีดีสมบูรณ์ หูเด็กแต่ไม่ยาวเกินควร ยิ่งกว่านั้นหนึ่งจะต้องอ่อนนุ่มอีกด้วย

ข. อาหารที่จะใช้ สำหรับอาหารระยะเยียด เนื่องจากในญี่ปุ่นเขาใช้ข้าววัด แต่ในเมืองไทยเราไม่มีข้าววัด ดังนั้นจึงจำเป็นต้องใช้ข้าวเจ้าและรำข้าวแทนข้าววัดและรำข้าววัด ข้าวโพดบด ปลายข้าว กากถั่วเหลือง และกากถั่วดีต่าง ๆ เป็นต้น ส่วนอาหารหยากก็ใช้ฟางข้าว หญ้าแห้งหรือหญ้าสด นอกจากนั้นยังต้องใช้เกลือธรรมดา แคลเซียม และฟอสฟอรัสได้ในอาหารให้มันกินอีกด้วย

ค. คอกดี ๆ ควรมีเพดานและมุดป้องกันแดดและฝน แต่ยังมีโรงหุงต้มอาหารอีกด้วย

ง. ที่ขังสัตว์ สำหรับขังสัตว์ทุก ๆ 10 วัน ทั้งนี้เพื่อให้อาหารสัตว์ได้ตามสัดส่วน
กับน้ำหนักสัตว์นั้น ๆ

นอกจากนี้ยังต้องมีของเพื่อขังสัตว์ไว้ในที่ ๆ จำกัดสำหรับทำความสะอาดสัตว์ด้วย
ยา ตัดกับและแปรงขน ส่วนเครื่องมืออื่น ๆ ที่ใช้ก็มีแหวนร้อยจุก รางใส่อาหาร, น้ำ, ยา
ต่าง ๆ เข็มฉีดยา ตลอดจนเครื่องขังอาหารซึ่งต้องทำการขังทุก ๆ 7 วันอีกด้วย

๒) วิธีขุน

ก. เรโซ จะต้องให้อาหารละเอียด 1.3 เปอร์เซ็นต์ของน้ำหนักสัตว์ในระยะเริ่มแรก
และให้ 1.8 เปอร์เซ็นต์ ในระยะขุนที่หนึ่ง ให้ 1.9 เปอร์เซ็นต์ในระยะขุนที่สอง และให้
2 เปอร์เซ็นต์ ของน้ำหนักสัตว์ในระยะขุนที่สาม ส่วนอาหารหยาบให้ 1.5 เปอร์เซ็นต์ ของ
น้ำหนักสัตว์ในระยะเริ่มแรกและระยะขุนที่หนึ่ง ให้ 1.2 เปอร์เซ็นต์ ในระยะขุนที่สอง ให้
1 เปอร์เซ็นต์ในระยะขุนที่สาม

เรโซของอาหารละเอียดมีดังนี้ :-

- 1) ปลายข้าว ให้ 10 เปอร์เซ็นต์ ในระยะเริ่มแรกและระยะขุนที่หนึ่งให้ 20 เปอร์เซ็นต์
ในระย่ขุนที่สอง ให้ 30 เปอร์เซ็นต์ ในระยะขุนที่สาม
- 2) ข้าวโพดบด ให้ 40 เปอร์เซ็นต์ ในระยะเริ่มแรกและระยะขุนที่หนึ่ง 50 เปอร์เซ็นต์
ในระย่ขุนที่สอง และ 55 เปอร์เซ็นต์ ในระยะขุนที่สาม
- 3) กากถั่วเหลือง ให้ 20 เปอร์เซ็นต์ ในระยะเริ่มแรก และระยะขุนที่หนึ่ง 10
เปอร์เซ็นต์ ในระยะขุนที่สอง และ 5 เปอร์เซ็นต์ในระยะขุนที่สาม
- 4) ไร่ข้าว ให้ 30 เปอร์เซ็นต์ในระยะ เริ่มแรก และระยะขุนที่หนึ่ง 20 เปอร์เซ็นต์
ในระยะขุนที่สอง และ 10 เปอร์เซ็นต์ ในระยะขุนที่สาม

ฟางข้าวและหญ้าแห้งไร่ราว ๆ 40 เปอร์เซ็นต์ ของน้ำหนักสัตว์โดยลำดับ ถ้ามี
หญ้าสดก็อาจใช้หญ้าสดได้ตลอดการทดลองนี้ แต่อย่างไรก็ตามจะต้องให้หญ้าสดเป็น 4 เท่า
ของน้ำหนักหญ้าแห้ง ในบางโอกาสอาจใช้หญ้าบางส่วนคลุกปนกับอาหารละเอียดให้สัตว์กิน
และบางส่วนก็ให้มันกินต่างหากไม่ปนกับอาหารละเอียด

ข. น้ำกิน น้ำใส่ส้วกจะต้องมีให้สัตว์กินตลอดเวลา

ค. การออกกำลัง ในครึ่งระยะแรกของการทดลองสัตว์จะต้องออกกำลังวันละ
๓ ชั่วโมง และในครึ่งระยะหลังการออกกำลังจะลดน้อยลงตามลำดับ

ง. การใช้ฟางปูนอน ทุก ๆ 10 วันจะต้องใช้ฟาง 10 ก.ก. สำหรับหมูให้สัตว์ นอน 1 ตัว และควรเปลี่ยนฟางให้มันทุก ๆ วันด้วย

จ. การให้อาหาร ต้องทำการต้มข้าวโพดบดและปลายข้าวในกระทะซึ่งมีน้ำเดือด ประมาณ 15 นาทีก่อนและในระยะเวลาสุดท้าย เติมอาหาร ตะเอยัด อย่างอื่นและอาหารหยาบลงใน อาหารที่ร้อน ๆ นั้น ใช้อาหารผสมนี้ได้ในถังไม้เพื่อใช้เลี้ยงวัวต่อไป โดยให้มันกินวันละ 2 ครั้ง ในระยะขุนที่หนึ่ง, ให้วันละ 3 ครั้ง ในระยะขุนที่สอง และวันละ 4 ครั้ง ในระยะ ขุนที่สาม

ฉ. การกราดแปรังวัว วัวที่ขุนจะได้รับการแปรงขนและกราดด้วยหัววันละ 2 ครั้ง คือตอนเช้าและตอนเย็น ถ้าวันไหนอากาศร้อนควรให้สัตว์อาบน้ำเย็น

ช. การปาดกีบ กีบจะต้องสะอาดและยาวพอสมควร ดังนั้นจึงต้องมีการปาดกีบวัว ทุก ๆ 2 หรือ 3 เดือนต่อครั้ง

๓) กำหนดเวลาปฏิบัติงาน

- ตอนเช้า 5.30 น. ผู้เลี้ยงจะต้องมาถึงคอกวัวเพื่อเตรียมอาหารต่าง ๆ
- 6.00 น. ให้อาหารครั้งที่หนึ่ง (อาหารตะเอยัดและอาหารหยาบ)
- 7.30 น. ให้สัตว์ออกก้ำดั่งภายในบริเวณคอก (ประมาณ 1 ชม.)
- 8.30 น. กราดและแปรงตัวสัตว์ด้วยหัวและแปรง(ประมาณครึ่งชั่วโมง)
- ตอนเช้า 11.30 น. ให้อาหารครั้งที่สอง
- ตอนบ่าย 16.30 น. ให้สัตว์ออกก้ำดั่งภายในบริเวณคอก (ประมาณ 1 ชั่วโมง)
- 17.30 น. กราดและแปรงตัวสัตว์ด้วยหัวและแปรง (ประมาณครึ่งชั่วโมง)
- 18.00 น. ให้อาหารครั้งที่สาม
- ตอนกลางคืน 23.00 น. ให้อาหารครั้งที่สี่

การให้อาหารครั้งที่สองคือเวลา 11.30 น. สำหรับในระยะเริ่มแรกหรือระยะขุนที่ หนึ่งไม่ต้องให้อาหารครั้งที่สี่ให้แต่เฉพาะในระยะขุนที่สามเท่านั้น ดังนั้นกำหนดเวลาให้อาหารจึงมีดังนี้

สำหรับระยะเริ่มแรกและระยะขุนที่หนึ่ง คงให้อาหาร 2 เวลา คือ 6.00 น. ตอนเช้า และ 18.00 น. ตอนเย็น

ส่วนระยะขุนที่ต้องให้อาหาร 3 เวลา คือ เช้า 6.00 น. กลางวัน 11.30 น. และ เย็น 18.00 น.

ระยะขุนที่สาม ให้อาหาร 4 เวลา คือเช้า 6.00 น. กลางวัน 11.30 น. เย็น 18.00 น. และตอนกลางคืน 23.00 น.

ทุก ๆ วันจะต้องชั่งน้ำหนักสัตว์ทุก ๆ ตัว แต่อย่างไรก็ตาม ก่อนการทดลองนี้สัตว์ทุกตัวจะต้องได้รับการถ่ายพยาธิและฉีดวัคซีนป้องกันโรคระบาดชนิดริบตีเฟส ปากและเท้าเปื่อย ตลอดจนโรคเฮโมรายิกเซฟติซีเมีย

เท่าที่ได้ทดลองขุนมาในระยะเริ่มแรกปรากฏว่าในระยะ 10 วัน สัตว์ทุก ๆ ตัวมีน้ำหนักเพิ่มขึ้นจากเดิม โดยเฉลี่ยแล้วตัวละประมาณ 2 ก.ก. ต่อวัน ซึ่งแสดงให้เห็นได้ว่าการขวนขวายแบบนี้ทำให้สัตว์เติบโตและสมบูรณ์ขึ้น และหวังใจว่าเมื่อสิ้นสุดการทดลองแล้ว คงจะได้เนื้อสัตว์ที่มีคุณภาพดีให้ประชาชนชาวไทยได้บริโภคกันบ้างเป็นแน่ ในการทดลองครั้งนี้เมื่อได้ผลประการใดก็จะแจ้งให้ประชาชนทั่วไปได้ทราบกันต่อไป ผู้ที่สนใจในเรื่องนี้สถานที่พร้อมรถเหล็ก—แห่งกองอาหาสัตว์ กรมปศุสัตว์ ยินดีต้อนรับให้เข้าชมกิจการได้ทุกเวลา

การส่งเงินค่าบำรุงสมาคม

ท่านสมาชิกดีดวแพทยสมาคมฯ ได้โปรดส่งเงินค่าบำรุงสมาคมฯ สำหรับปี พ.ศ. ๒๕๐๒ จำนวนเงิน ๒๕ บาท ไปยังเหรียญกษาปณ์ของสมาคมฯ สำนักงานกรมปศุสัตว์ ถนนพญาไทได้ตั้งแต่บัดนี้ ทางชานนี้ ตั้งจ่าย ณ ที่ทำการไปรษณีย์สาขาประตูน้ำปทุมวัน หรือสาขาบางลำภูพระนคร — เหรียญกษาปณ์